

Högsta domstolens förfarande vid utarbetandet av en expedition

KLAGOMÅL OCH BAKGRUND

Klaganden har i sitt 18.3.2021 daterade klagomål kritiserat högsta domstolens förfarande på grund av att domstolens beslut som meddelats 10.9.2020 i klagandens ärende inte upptagit några namn på dem som fattat beslutet och för att domstolen inte alls besvarat klagandens förfrågan som han per e-post skickat till domstolen. Enligt klaganden hade han skickat sin förfrågan till såväl högsta domstolen som föredraganden i hans ärende. Till den senare hade han även skickat en påminnelse per e-post.

Klaganden har redan tidigare skrivit till justitiekanslern i samma ärende. I svaret som jag gav till klaganden 11.3.2021 (OKV/417/10/2021) konstaterade jag bland annat att beslutet som högsta domstolen meddelat 10.9.2020 hade inhämtats från domstolen till justitiekanslersämbetet och att från nämnda beslut framgick såväl namnet på föredraganden som det justitieråd som avgjort ärendet. I ljuset av det som i svaret anförts ansåg jag att i ärendet inte förelåg sådana omständigheter som med tanke på efterlevnaden av lagen, rättsskyddet eller tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna skulle ha gett anledning att undersöka klagomålet vidare.

Klaganden har emellertid i sitt aktuella nya klagomål konstaterat att det beslut som han själv fått från högsta domstolen inte innefattat namnet på det justitieråd som avgjort ärendet. Klaganden har som bevis över att besluten avviker från varandra bifogat beslutet som han fått från högsta domstolen i september 2020.

UTREDNING

Med anledning av klagandens nya klagomål uppmanade jag högsta domstolen att inkomma med den utredning som behövs för en undersökning av ärendet. I utredningen skulle särskilt avseende fästas vid klagandens påstående att högsta domstolens beslut på nämnt sätt avviker från varandra och att högsta domstolen inte alls besvarat hans förfrågan.

Högsta domstolen har gett en 16.4.2021 daterad utredning i ärendet. Utredningen har undertecknats av justitierådet, som avgjort högsta domstolens beslut som meddelats 10.9.2020, och föredraganden i det nämnda ärendet. Utredningen jämte bilagor samt högsta domstolens presidents följebrev bifogas klaganden till kännedom.

AVGÖRANDE

Utgångspunkter

I högsta domstolens utredning konstateras att i domstolens arbetsordning (576/2006), som har utfärdats med stöd av lagen om högsta domstolen (665/2005), finns bestämmelser om avgörandet av rättskipningsärenden och om undertecknandet av det avgörandedokument (liggare) som arkiveras hos högsta domstolen samt av det exemplar av avgörandet (expedition) som tillställs parterna. Enligt 20 § i arbetsordningen ska liggaren i ett ärende där en ansökan om besvärstillstånd har förkastats undertecknas av ärendets föredragande.

Enligt utredningen framgår av den liggare som utarbetats i det aktuella ärendet och som arkiverats hos högsta domstolen på behörigt sätt uppgifter om justitierådet som avgjort klagandens ärende som gällt besvärstillstånd och om referendarierådet som varit föredragande i ärendet. Liggaren har undertecknats av det nämnda referendarierådet.

Enligt 21 § i arbetsordningen ska namnen på de ledamöter som deltagit i avgörandet antecknas på det exemplar av avgörandet som tillställs parterna, dvs. på expeditionen, och expeditionen ska undertecknas av ärendets föredragande. Expeditionen utarbetas på grundval av den elektroniska version av liggaren som finns i ärendehanteringssystemet. Expeditionen är alltså inte en utskrivbar kopia av avgörandets liggare, utan den är ett särskilt exemplar av avgörandet som utarbetas för sig. På motsvarande sätt utarbetas också sådana eventuella kopior av avgörandet som begärs i efterskott.

Bedömning

Expeditionen som sänts till klaganden

I högsta domstolens utredning tas upp att klagandens ansökan om besvärstillstånd hade avgjorts vid föredragningen 4.9.2020, och justitierådet hade då granskat och godkänt utkastet till beslutsdokument. Efter föredragningen hade rättskipningssekreteraren (föredragningsassistenten) vid kansliet för rättskipningsärenden på grundval av beslutskastet utarbetat dels den liggare som arkiverats hos högsta domstolen och dels den expedition som sänts till klaganden. Avgörandet i ärendet hade enligt vad som framgår av liggaren meddelats 10.9.2020, och samma dag hade också expeditionen sänts till klaganden. Såsom det konstaterats ovan, ska namnen på de ledamöter som avgjort ärendet antecknas i expeditionen. I det aktuella fallet hade detta enligt utredningen emellertid inte skett, och det har således inträffat ett fel vid utarbetandet av expeditionen.

Expeditionen utarbetas på grundval av den liggare som sparats i ärendehanteringssystemet. I utredningen konstateras att vid utarbetandet av expeditionen antecknas uppgifter om vem som avgjort ärendet i ett särskilt fält i ärendehanteringssystemet, därifrån uppgifterna överförs till rätt ställe i expeditionen då den skrivs ut. I det aktuella fallet hade rättskipningssekreteraren enligt utredningen antecknat dessa uppgifter i fel fält, och därför hade uppgifterna inte överförts till pappersutskriften av expeditionen. Detta fel, som behäftat det utskrivna dokumentet, hade inte noterats av rättskipningssekreteraren eller föredraganden och inte heller vid registratorskontoret, utan klaganden hade tillsänts en bristfällig expedition. Högsta domstolen tillägger dock i utredningen att klaganden kommer att tillställas en korrekt expedition, som ersätter den tidigare bristfälliga expeditionen.

Justitiekanslersämbetet har å sin sida tillställts en kopia av beslutet i fråga. Såsom det konstaterats ovan utarbetas också kopian av avgörandet på grundval av den liggare som sparats i ärendehanteringssystemet, på motsvarande sätt som expeditionen. Också då kopian utarbetas ska uppgifter om vem som avgjort ärendet antecknas i rätt fält. Vid utarbetandet av den kopia som sänts till justitiekanslersämbetet hade dessa uppgifter enligt utredningen antecknats i korrekt fält, och de hade således också skrivits ut korrekt i dokumentet, såsom det framgår av den kopia som tillställts justitiekanslersämbetet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att den s.k. liggaren innefattat i behörig ordning uppgifter om vem som avgjort ärendet vid högsta domstolen, och föredraganden hade undertecknat denna felfria liggare. Vid utarbetandet av expeditionen till klaganden hade det emellertid inträffat ett ovan angivet fel, i och med att uppgiften om vem som avgjort ärendet inte hade överförts till expeditionen. Detta fel hade inte noterats då expeditionen undertecknats och sänts till klaganden. Klaganden hade därför varit tvungen att göra en förfrågan om saken till högsta domstolen.

Jag anser det som en tillräcklig åtgärd att delge högsta domstolen min uppfattning om dess felaktiga förfarande vid utarbetandet av en expedition.

Besvarandet av klagandens förfrågan

Av utredningen framgår att klaganden hade 15.9.2020 sänt ett e-postmeddelande till högsta domstolens registratorskontor, och en kopia av samma meddelande till föredraganden. Eftersom meddelandet gällde ett ärende som redan offentliggjorts, och det därmed inte längre var fråga om ett anhängigt rättskipningsärende, hade klagandens meddelande enligt utredningen registrerats i högsta domstolens brevdarium. Att besvara dylika K-brev hör enligt högsta domstolens interna arbetsfördelning i första hand till kommunikationsenhetens eller alternativt till registratorskontorets uppgifter. I utredningen nämns som målsättning att brev ska besvaras så snabbt som möjligt, men i det aktuella fallet hade den tid det tog att besvara brevet påverkats av antalet inkomna brev som väntade på svar. Klaganden hade 9.10.2020 sänt till föredraganden ett nytt e-postmeddelande, där klaganden hade påmint om hans tidigare meddelande samt bett föredraganden sända ett kompletterat beslut eller på något annat sätt uppge namnen på de ledamöter som deltagit i avgörandet.

I utredningen konstateras att högsta domstolens kommunikationsenhet hade 9.10.2020 sänt till klaganden ett e-postmeddelande som svar på dennes ovan nämnda e-postmeddelanden till högsta domstolen. Det nämnda svaret har bifogats utredningen. I svaret hade uppgetts namnen på justitierådet som avgjort ärendet och personen som fungerat som föredragande. Svaret hade sänts till den e-postadress som klaganden använt när han sänt sina e-postmeddelanden till högsta domstolen.

Högsta domstolen har alltså besvarat klagandens e-postmeddelanden med ett svar som sänts till klaganden dryga tre veckor efter att klaganden sänt det första e-postmeddelandet. Nämnda tid kan inte anses vara oskäligt lång med tanke på klagandens rättsskydd. Det kan även tilläggas att högsta domstolen nästan omedelbart sänt svaret efter att klaganden påmint om hans tidigare meddelande. I sig förblir det outrett varför klaganden påstår att han överhuvudtaget inte fått något svar, medan högsta domstolen konstaterar att ett svar sänts och det aktuella e-postmeddelandet har bifogats utredningen. Någon tilläggsutredning kan till denna del inte inhämtas.

I utredningen konstateras därtill för tydlighetens skull att det på grundval av klagandens e-postmeddelande, trots anmälan om avsaknaden av uppgifter om vem som avgjort ärendet, inte kunde misstänkas att det inträffat något fel vid utarbetandet av expeditionen. Till detta bidrog enligt utredningen det faktum att den liggare som finns i ärendehanteringssystemet är felfri och även innefattar uppgifter om vem som avgjort ärendet, och det veterligen inte tidigare i ett dylikt

fall inträffat ett sådant fel att uppgifter om vem som avgjort ärendet skulle ha saknats ur expeditionen i ett besvärstillståndsärende. I utredningen påpekas att i ärendehanteringssystemet inte sparas utöver liggaren de expeditioner eller kopior som utarbetas i ärendet, och vid tidpunkten för klagandens meddelande kunde antagandet om att expeditionen innefattat uppgifter om vem som avgjort ärendet således baseras endast på liggaren. I detta sammanhang kan tilläggas att högsta domstolens president konstaterar i sitt följebrev att högsta domstolens nuvarande s.k. Notes-baserade sakbehandlingssystem för lagskipningsärenden har föråldrats och kommer att ersättas med de allmänna domstolarnas nya AIPA-datasystem, enligt planerna under året 2022.

På basis av det som ovan anförts har jag inga rättsliga grunder att konstatera att högsta domstolen skulle ha förfarit vad beträffar besvarandet av klagandens e-postmeddelanden på ett sätt som för mig skulle föranleda åtgärder.

Åtgärder

Jag delger högsta domstolen min ovan framförda uppfattning om dess felaktiga förfarande vid utarbetandet av en expedition.

Klagomålet ger inte anledning till andra åtgärder.

Detta dokument har undertecknats elektroniskt.

Biträdande justitiekanslerns ställföreträdare

Petri Martikainen

Avdelningschef
Referendarieråd

Markus Löfman